

טמאה⁽⁵⁷⁷⁾, הילכך: גם הטהורין וגם הטמאים אסורים באכילה משום נבלה, וכולם מצטרפין.

ורב אסי אמר: טהורים לעצמן וטמאין לעצמן.

הגמרא מבארת דברי רב אסי:

איבא דאמרי: רב אסי פליגא אדרב, חולק על רב, וסובר שבהמות טמאות אינם מצטרפין עם הטהורות, אפילו לא לענין טומאה. וכיון שאינם מצטרפין לענין אכילה, אינם מצטרפין כלל⁽⁵⁷⁸⁾. ומה שאמרה המשנה "כל הנבילות", היינו טהורים בפני עצמן כגון: פרה ועז, לענין איסור אכילת

577. בפירושו המיוחס לרש"י מפרש, שלוי סובר כמאן דאמר "איסור חל על איסור".

אבל התוס' סוברים שלא מסתבר לומר שרב ולוי נחלקו במחלוקת תנאים אם איסור חל על איסור או שאין איסור חל על איסור, ועוד מוכיחים מתירוץ הגמרא בסוף הסוגיא שדברי האמוראים כאן הוא אליבא דמאן דאמר אין איסור חל על איסור, עיין שם.

ומבארים התוס': אף לוי סובר בכל איסורי התורה "אין איסור חל על איסור", אלא, שסובר ששונה איסור נבילה שהוא חל על איסור בהמה טמאה. והטעם: על פי הגמרא [חולין לו א], הדורשת ממה שאמרה התורה [ויקרא ז] "וחלב נבלה וחלב טרפה... ואכול לא תאכלוהו", אמרה התורה יבוא איסור נבלה [וטרפה] ויחול על איסור חלב. כלומר, הרי החלב כבר היה אסור לפני שהבהמה נתנבלה, ובכל זאת הטילה עליו התורה איסור נבילה. ללמדנו שאיסור נבלה חל על איסור חלב.

ועיין שער המלך [פרק יז מהלכות איסורי ביאה הלכה ח], תקנת עזרא.

הקרן אורה מבאר, שלוי סובר ש"אין איסור חל על איסור" אפילו באיסור כולל. שאם לא כן, מה הדמיון בין איסור נבילה החל על איסור חלב לאיסור נבילה החל על טמאה, בשלמא איסור נבילה חל על חלב ב"כולל", כי הלאו של נבילה כולל עמו שאר הבשר, וכשחל איסור נבילה על שאר הבשר, "נכלל" החלב עם הבשר. מה שאין כן באיסור נבילה החל על טמאה, לא שייך לומר

כן כלומר, דכל הגזירת הכתוב הנ"ל הוא למאן דאמר "אין איסור חל על איסור" אפילו באיסור כולל, מה שאין כן למאן דאמר שאיסור כולל חל על איסור, לא צריך כלל גזירת הכתוב הנ"ל, וממילא אין למדים ממנו לענין נבלה על טמאה וכמו שיבואר בשם המגיד משנה. אלא, מוכרחים לומר, שאליבא דלוי אין חילוק בין איסור "כולל" לשאר איסור, שאינו חל על איסור.

578. כן כתבו התוס'. ועדיין צריך ביאור, מה איכפת לן במה שאינם שוים לענין איסור אכילה, הרי מכל מקום, שוין הן לענין טומאה. ומבארים הקרן אורה והשפת אמת, דטהורים בפני עצמן מצטרפין, מפני שנלמדים ממה שנאמר [ויקרא יא טז] "וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה, הנוגע בנבלתה יטמא עד הערב", ואילו הטמאים מטמאין ממקרא אחר [שם פסוק ח עיין חולין עב עא א], הלכך אינם מצטרפים.

אבל, הקרן אורה אינו מרוצה בביאור זה. שאם כן, למה אמר רבי יהושע [במשנה הבאה] ששרץ ונבילה לא מצטרפין לענין טומאה, מפני ששיעורין אינו שוה. הלא אף אם היה שיעורן שוה, גם כן אין מצטרפין, כיון שאינם נלמדים ממקרא אחד. ותירץ, שרבי יהושע אינו אומר "טעם" ההלכה שאינם מצטרפים, אלא, רבי יהושע נותן "כללים" אלו מצטרפין ואלו אינם מצטרפים. ועיין בהערה הבאה.

והגרי"ז [זבחים סט ב] מבאר, שטומאת נבילות בטהורים וטומאת נבילות בטמאים, הם